د ملا امیر دیوان

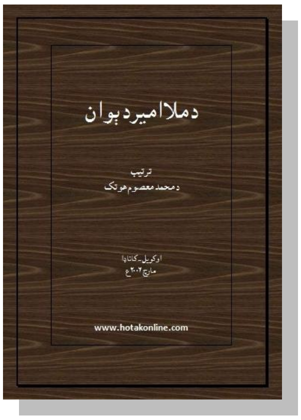

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۶۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبرېښ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومورې خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دټولوپټيوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوڅومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۶۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي ليکني لنډيزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اوډظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره کي ښخ دئ. پلارېې قيام الدين خان اونيکه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېښ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپاړسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکيفيت اوکميت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېښ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبې ليکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي) .

[2] زه (هوتک) دنومورې ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانبادسليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابنت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو . هسې خوپه پښتنوشاعرانوکي مـــورېد (امير) او (اميرمحمد) په نامه ځوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " اميرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي ټاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلوميږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښي تيرکړي دي " .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده . په پښتانه شعراء کي دامير دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير) او (ملاامير) به يوسړی وي . د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده . د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتو څښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلي قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان (خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده . دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده . د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم . دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ویالي) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایېښی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستی پاڼي رکاب یې (څمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بي سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرځنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نوښایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پـــه ثنا   په دهان کښي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل.
دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ښوځایه کړې ده:

دسراج الملـه والدین ښـــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدیٍ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تېولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ څکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پــوښتنه

++++

اشعاربي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابنکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحید ترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســـــــــم ذات د زړه صیقل د سالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بیتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د ٌ ق ٌ تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابيااله ځانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داځوتکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوځوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

---

[8] دنومورې مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ "خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوې ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د ٌو ٌ ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او ٌ نعمتونه ٌ د ٌنعمتون ٌپه شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پــــــــه الحمدو پـه ثنا
په دهــــــــــــان کښې دي چلېږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــرآن کښې بیان کړې پاک مولا
صددرودوصدسـلـــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــــــرواړه ګذشته وو انبیا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــه پټ شې ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي و کــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــه تقصیرهمېش کــــــــــوه ژړا
نبه محکمه پیالـــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــویه بلا
شفقت دفقیروعـــــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لـــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لــــــــره زنګــــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لـــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق يې یک بیني یک جهتي کـــــــړه
دتـــــوحید پرلارتـــــلای نه شې دوبین بیا

9 سرتپا=سرترپا
10 دانیم بیتی کتہ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــامونه دکـــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
دا هـــــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــه دنیا کښي
سیالي نه که ستالـــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــه رویه کل اشیا کړه
پاک الله پرتا عــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستا دیدن شي پـــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــــه دزماني یم
دپرمستان رندانـــــــــــه دي ستا ددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پــــــه خپل نفـــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقــــه شه صدقــــه شه دل وجـــــان زما
تــــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقـــــانـــــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــــظرورتـــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي خرګندبه شي سبحان زما[12]
هیخ تعلیم وعاشقـــــانــــــــووته نه شي
دواړه کــــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شــــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــــي طالب شـــــــوم دمطلـــــــــوب
په کــــــال سلب شـــــوم مســـــــلوب
هســــــــي رنځ راباڼـــــدي راغـــــــی
په مثـــــــال لـــــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــــق دارنـــګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشـــــــــق یعقـــــــوب
که معشـــــــــوق هرڅوجفـــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څېپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــق تـــه وي مرغـــــوب
عاشقـــان چـــي همېـــــش ژاړي
بیمــــاران دي پـــه مقلـــوب
لـــه دې رنـــځه به روغ نـــه شـــي
بـــې د یـــداره د محـــبوب
د عشـــق هســـي غـــالب کار ده
خـــوار عاشـــق کاندي مغلـــوب
پخـتـــه کـــار عاشـــق هغـــه ده
چي خپـــل عشـــق کانـــدي محجوب
کـــه مخلـــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنـــه یـــې نه بـــولـــي کتُـــب
ربـــه عشـــق مي پوشـــیده کړې
هـــم پر شـــرق هـــم پر غـــروب
لـــه نقصـــانه عشـــق نګـــاه کړه
نفـــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــه
په مثـــال لکـــه مرغـــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملـــه پیالـــه نوش کـــه په شتـــاب
پرهېزي شـــه لـــه ګنـــا کـــه اجتنـــاب
خپـــل باطن کـــړه پاکـــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــګ په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن کي خباثت وي بـــې حســـاب

---

[15] دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــریعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شریـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټینګ پر شریـــعت شه که دانا يې
په شریـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شریـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدایه مشغـــولا کـړه
د صدیـــق د سینې بـــوی تـئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دریـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
دیارلـــس صدي شپږویشت کـاله وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قیامت
په اخلاص وپـــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

---

17 شریعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ییز بایدولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنيا زېب وزېنت
بې بقاده دادنيا هيڅ باورنشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنيا پسي هلاکه زمانه ده
ابليس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانايان مي دي مشغول ديارپه مينه
پروانه که ددنيا په زيان کثرت
اولياء خداى نازولي په دوه کونه
نبه ديدار به ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خداى زموږمومنانو
بې له خدايه تکيه نشته دراحت
نبه تقوا وهمت خوى دمسلمان ده
دشيطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابليس دبده خويه
دده خوى ده ګمراهي بل فضيحت
مقصود تېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوى شه دنبه خداى هم دحضرت
محبت دخداى نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه يې په چشمه دشريعت
اسم ذات دزړه صيقل دسالکانو
تصفيه دزړه راځي په طريقت
بيابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانيم بيتى ثلورخپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخداى تعالى له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وايي (غياث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشيده لـــــــره داحـــــــــال د حقيقت
تــــــــرعرش پـــــورته دي او يازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خداى پـــرخپل طاقت ده
(ملا امير) تعريف کـــــــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق گوره که لـــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علــــــــــماو فقرا کړي[21]
له تاثيري[22] پيدا کېږي تـــــــوانګري و قناعت
کـــــه راه رويي ســــــم پرلار د شريعـــت شه
رهروي بـــي شريعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســـــي ډېر دي
هيڅ خبـــر په شرع نه وي نه په تـــرک د جماعت
موحدان مـــي مستقيم همېش پـــرجماعت وي
له بنه خدايه وي ترسان هـــم له عذابه د قيامت
په لبـــاس د حلـــــم پټ شه ســـر تر پايـــه
د حلـــم لباس دئ هر مومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوى د انبيأ و اوليـــأ دئ کـــه خبريـي
قـــهر غضب خوى د شيطان دئ نه دئ خوى د ولايت
غـافـــلان د ياره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت گويان د دلبرانو په دنيا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــويه دي سينه شوه

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماو فقرا کړي په هردم.
او ترلاندې بياورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانايې
[22] له تاثيري = له تاثيره يې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــغوله پـــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجـــان تــر ښه دهان خوت
د امت غـــم یې زرغـــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــه د سبحان خوت
پــــر دربار د حق تعالی یې قــدر ډېر دئ
وربخښلئ یې امت نـــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکـــړ
ګـــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګـــوی خبري پټي له هـــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــه یوه شپه وه
بي مثاله ښه مجلس د دوی تـــر میان خوت
پنځه فرض لـــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کـــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پـــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امــــر ونهی تول پـــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (د کندهار کړدود)
[26] لري = لره یې ، ته یې
[27] فرض کلمه دلته دوې ځېې بایدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــومنان مي مقبولین پـــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مـــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کوخه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راته قهریږي غمازان کج
جنګ جدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پر خنګ راته ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکړ
په اسم ذات سره وهمه کافران کج
د مومن زړه مي تر عرش عظیم لوی ده
اته برجه پر ولاړ د ښمن حیران کج
روح بادشاه عقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورته ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکړه مدت ورکړه
اته برجه کړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ په کار نه ده د ښمن دار له[29]
د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه له دوزخه له نیران کج
محکمي دا اته برجه په طاعت وي
د غافل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت په رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي توبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هم رحیم ده پر عصیان کج
هر مومن چي توبه ګار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تــــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــړ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــــه جوش خــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جــــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یــــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالی په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما مزاج شو هفته يي لکه دبلخ[35]
ستا وصال زما دوا د هر مرض ده
په کار نه لرم دوا د هند او جلخ[36]
دوصال کوڅه دې کوڅه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه را غلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي په کمه به تېرېږم
لا به خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازار د عاشقانو
سوړ به نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يې ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يې خنجر خخ
هر ګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملاامير) ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلار و ته هيڅ مه وو ايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان کړی په قرآن کښې
دوالدينو دئ حق ډېر و باسه غچ
بيا مي حق د استاذانو ده بې شماره
ښه محکم يې ټينګ وه لکه سپين ګچ
بيا حقونه په هر چا د علماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ) ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوشنګ ته يې بياور ته کښلي دي: فرخ شبنم را ګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي او دلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پــــــه پچ
يو مومن پـــــربل مومن لـــــري حقونه
نبه محبت سره كـــــــوئ شيطان كه تــچ[40]
له كفاروبــــــه همېش منازعــــه كــړو
له كفاروســــره دئ زمـــــــوږدين غچ
كه خپل شيخ كه دبل شيخ ته دست بـوسي كړي
تاله فيض وبركت لاس يې كــــــــــړه مچ
تركــــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيركه هـــــــرخونصيحت كړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

كه مـــــــــركي درلـــــره راغی ژوندون هيڅ
كه وصـــــــال درلـــــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پـــــــه قيل وقال ډېرخـــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرګ ژوندون هيڅ
كه طاعت دي پـــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهـــــــم لكه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاكړه پــــه درياب كښي
بې دريابه سنګ كلوخ هــــــم سفالون[41] هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا كــــــړی پــــه خپل صبر
بې قېمته پيسي ډېـــــــري دميسون[42] هيــڅ

---

[40] تچ : دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = كودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شكل وي. دشاعرپه وخت كي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجـــــــنون د عــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان و جـــــــهان و هم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی د وصال غـــــــم خوره نور غمون هيڅ
هر عـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفا ونه کړه شـــــــــوا خون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي د پاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســــوله نــــور حبون هيڅ
(ملا امير)[43] چـــي همېش ژاړي مـــراد يې ته يې
بې له تا دي تــــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

د مخلوق پـــــــه صفت مه شـــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هر څو لذيذ طـــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشراف ـــــــوبه ادب کړه
خبردار شـــــه چي اوازنه کــــــړې بلند
حـــــــرکات و سکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښي احتياط کــــړه که يې هوشمند
بندوبست د آخــــــرت کــــړه که دانايي
پــــه کارنه ده د دنـــــــياد بربست وبند
پر دنيا بــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــړی
که د مت حکم پـــــــروشي د خـــــاوند
د طـــــاعت دي خدای در کــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــړه د طاعت په لـــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد . مادوزن دوارنیۍ له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــــه نیک وبد شي درخـــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــــړې پر هـــــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنـــد[44]

***

څـــــوک بند مه شه ددنیا پـــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کـــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هـــــــم مفقود
محصل دمـــــــــــــرګ که درشي سهل کاره
نه چي دروميي تراســــــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــــه ژوندون بندګي نـــــــه ده
دوصـــــــال دپاره ږده ســـــــــرپرسجود
که دعـــــــجربندګي کـــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تـــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــــم پسې بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــــوپه امان غـــــــرق شونمرود
ســـــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هـــــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخـــــــرت زموږپـــــــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــغفارویـــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــوچ وباردښـــونیازمنو
لکه کوچ کـــوي سحاب پـــه بهارزود
دغج جهاززاته جوړکـــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــرق دواجد هـــم دموجود
خـــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــړه ټینګه تـــــرپولاد
ځان یې یارکـــــړه په زاري و پـــه فریاد
ترکـــوه خپله رضادیارلـــــه پاره
پـــه یوه نظربـــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــبرته دي معلوم ظاهـــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـــه کساد[49]
هـــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــړي له هـــرخبثه له فساد
هـــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــدرډېروي تـــرشمشاد
که خـــوک وکاندي نـــظروحقیقت ته
بي له خدایه نـــورمقصودهـــمه برباد
غیروباســـه له میانه پــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــــه يې معمورشي پـــه خپل مراد
ددنيا پـــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــــرسمندګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــوا دسليمان تــئ[50]
خوآخـــــــرزيرزمين شـــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کــــــړه دنيا پـــه دين شوښاد
هـــــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
يــــوناقص ده بل کامل که لـــــــري ياد
داناقــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــه کامله تينګوه ناقـص نامـــــراد[51]
کامـــــلان چي جستجوى دآخـــرت کړي
نيک عــــمل يې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـده) ژاړه پـــــه فــــرياد[52]

***

کلـــــمه مي ده ويلي مـــــاپـــرتامحمد
چي لــه رويه دي پيدا شــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــــــلي ډيردينونه تـــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تيره تـــــرهـــــرچامحمد
نه زمين ونه اســــــمان نه عــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکــــــړي بلندي پــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ

[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده

[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کړه لوېي ستا محمد
ته سبب یې د همه مسبباتو
رب سبب کړې د همه واړو سوا محمد
ستا ګربوان به تینګوم پاکه حبیبه
ستا ګرېوان مې شریعت مصطفا محمد
د وحدت په زمانه کې توره شپه وه
تاریکه شوله زایله چې دې نور کړه تجلا محمد[53]
چې پیدا کړ پاک سبحان نور د حبیب خپل
د معشوق یې انعام درکړئ یاک مولا محمد
ته د غیبو خزانه وې په وحدت کښې
له وحدت ته رابیرون شوې پر دنیا محمد
مابنده لره لازم چې تل شاکریم
چې مشغول یم په ثنا وصفت ستا محمد
امیدوار د شفاعت د پاک رسول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
په رحمت سره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کړئ د جمله وو انبیا محمد
یولک خیرویشت زره دې لښکرو مقرر
ته د ټولو هم سرداروې هم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منسوخه کل ادیان کړه
ستا رب مرحوم کړې په رشتیا محمد
ډک روی د زمین وله غفلته یا سروره
ستا د دین روښنایي شوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی د غزل ترنورو بیتو څلورڅپې زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عــــدمه چي وجـــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوریې داعــــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پـــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسما محمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــــم دواړو علماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هم ګدامحمد
محمداســــــم محضه زمــــــورډنبي ده
پـــــه نګین کښي نــــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورځپې زیات دئ

[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زمونږ د باد شاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدين ده مســــما محمد
ډېر دې عـــــمر د امير حبيب الله خـــــان وي
ترســــا يه لاندي يې ناست امتيان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــري تـــــرډېـــره[59]
اخلاص كښې ده د پيشوا هـــــم د باد شاه محمد
تل مشغول دكند هـــــــــــاري په ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــراج نهر اعلى محمد
نهرسراج به خداى معمــــوركه وخت نزدې ده
(ملا امير) فقير دوعا گـــــوى ده هرسبا محمد

***

كه له ياره پـــــــــــرياراشي د وصال كاغذ
پرچشــــــــــمانو قبلوي د ځان پايمال كاغذ
كه عـــــــــاشق لـــــــره يې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومېږي ډېر د خيال كاغذ
د منصور چي عشق صادق وحــــــال يې گوره
پاس پــــــــرسردد ارخندان ورک وجنجال كاغذ
پايبوسي دي سخته گـــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــه ســـتا د فـــال كاغذ
ناديده پــــــرتامين شـــــــــــومه جانانه
راستولی دي خــيل دوست لــــه[61] د جمال كاغذ
كه مي سرومـــــــال برهـــــم شي ستا په مينه
(ملا امير) مي نه غــــــــواړي د سرومال كاغذ

---

[59] له نائب ښخه يې مراد دكندهار دهغه وخت نائب الحكومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نيسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــــوره پیدادحبیب نـــــورکړ
بیاپیداده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کـــوه وشجرسرور
تــــــراول اولین ده ترآخــــــرآخــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بــــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پــــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېراغلي ستاغـــــــــمونه زمــــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشـــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مـــه کـــړي
ډېرلــــــذت لــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونـــه لګېږي
که تـــــــه تـــــه وې ته به نه شې اې غریبه

[62] غمي = غم يي
[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصودبـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســـــــوزن ووزه که یکتاییې
که دوتایې ځـــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړې
چي تېرېږي تـــرتـــــــوحید ســــم برابر

***

جفادي اورلګــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کــــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــــویان
لیري دي ګــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت يم بيمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستاد هجران تلخګي پـــــرمالازم شبخيزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستاد وصال په هوا ســـــرګردان يم ترآسيا
من چه کـــــنم صنما پروت يم داورپرانګار
ربه په روی د حبيب ماکــــړي غالب پررقيب
تويی ګل من عندليب نيست مــــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش ترا باشد اين روش
من غــــلام خدمتش مـــــران مارازديار
ملاامير هست فــــقير مـــــريد شيخ کبير
مــــراتوبه برتقصيرعفوخــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپيچ وتاب لکه مــــــار
عــــــاشــــقان هست تشنه لبه دديدار
مجروح شد دل مـــــن زدست جان ای صنم
که ديدارراکـــــــړي ياره زما دوا دپرهار
موســــــــم ګل ګل ، ګل ميشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمد بتونــــــوبهار
چه ګناه کــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی ميدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتــــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددين په هوا
ديداربمن کن عـــــطاځای دکــــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر)غـــــلام د دلبرستاددرګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستاپه عشق کښي قبلـــــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یــــــم که ســـرتور
نام وننګ راخخه ورک شـــــــوستاپه مینه
اوس دعشق پــــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیاکـــــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــــراب دعقباکور
دنیکۍ پـــــه زراعت که ځان کــــړې ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــحاله هم غمـــخور[70]
خــــــوی دترکودئ چپاودعـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــم نسکور
رقیبا ن راتــــــــه ولاړتـــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخـــــــــطاراباندي جــــوړشي
په یوه ګذارهــــــــــزارکــــړم شل او کور
که محـــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه ځـــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــــان کــــــړي پټ دزماني دشـــروشور
یوګــــوره، یوبوله، یووینه ، یوغـــــــــواړه
(ملاامیره) یک بین شـــــــه نه يې شب کور

***

ستادعشق په شراب ګــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــمات دي که بیـمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شــــوم که انار
ستاددرخـــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــه هــــرړګ کښي
دهـــوهــــواوازنغمه کــړي وارپه وار
دتـــــوبي ونه که هـــــرخـــومېوه داره
زمـــــــادیارپه رنګ بــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــرحق ستار

***

ځان ببغم کــــــړه له دنیاځخه لکه مــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــــریي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیابنـــــــه ده تېرېده کـــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــمه رقیب کــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یــــــم د وصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تر دښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي د وصال له مـــخه راغی
بې زحــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښې يې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــــتادرباره د پاکانــــــود نیکانو
(ملاامیر) ده ګناهــــــکارپــــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــه زړه کښې وساتلی
په آخــــــرراخخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــاهمت شــــــو لکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــرد هـــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــــه يې همت څــه يې طاقت ده
چي ستادرله بــــه درشي عـــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پــه لاس راکــــــــړي زمادمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــویامړه دي پـــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کــــــړه ماغــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــرانه لاره
ګرانه نه ده چي فــــــریادکـــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غــــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصــــــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفـــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حــــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله خـــــــه خنداهـــوس

***

ســــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــــړم یـــــــم په هــراس
زمـــــــاپه زړه کښېني اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکــــــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړپرده باندي
پري بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کورشي حال بې[73] څه وي
زماپرکورهمېش ولاړددښمن آس
راداخل زماپه خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفاکړه روح و زړه په ذکروفکر
خپل دلبرلره ورځه صاف تراالماس
هرعامل به جزامومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پربدوکړه تل پاس

***

خدای درکړې ډېردولت سنګ پاروس
ستاپه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هواداړ ډېردښمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هم دقیانوس[74]
ښه دولت لره زنانوته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوې پرتاړغ کوي خروس
که دي دادولت نګاه کړته بادشاه یې

---

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس :یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له ېېري له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس :دګرمۍ موسم . دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينـــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکليفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا اميره) بې تکليفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صيقل ســـــــره ګناه کــــــړه دزړه تراش
د توحيد پـــــه نورغايب کـــــــړه بد خفاش
که صادق يې امـــــــرونهی کــــــړه محکمه
په قـــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مــــــدعاددښمن نه کــــړي
مـــــــــدعادښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــــرع نسه[76] وخپـــل مـــــخ ته
ســــــتاعيبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بـــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هـــــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسيار کـــړي
هـــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا اميره) دون هــمته تــــــرهــــــــــرچايې
هسي کــــــم يې ددنيا تــــــــرادني مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درويش
پري بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهــــــــــلي ده دنياد خـــــداي دوستانو
تردنيا تېرشــــــــــــومحبت د خداي وړپېش

[76] نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــــریقه وعشق ته جــــذب الـــهي ده
ته عـــــاشق یې که رب جذب کئ[77] درپېــش
که عاشق شـــــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســـــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــه مسکورکړي
یک بیني ویک خـــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي یاروي که اشــــــــناوي که دي خوېش
نبه بیان دجـــــذب عشق ده مـــــومنانو
(مــــلاامیر) یې بیان وکـــئ[78] خیرانـــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل یارنه کړې فــــــراموش
خپل یاربـــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنیاپــــــه خرید فـــروش
عشق هـــــــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پـــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چي یې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعـــــاشــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب وروزد جفازهــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیا پـــــرفــــــاني فرش
ستادعــــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــهانه راته هيڅ شــوه لکه قــرش[80]
راڅخه هېردهـــــرشي خوندشي په دهان کښي
نه پــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســــــتادعشق په جامــوهسي مست خماریم
دناکــــــس اوس منت باريـــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښي
پرورځم مانــــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتــــــه ولاړيــــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بياله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته(اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بــــــه دړپیدا کـــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شي په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــړي دسرقصاص
په طلب کښي دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــم يې نـــــه ولید بن عاص
ددنیا مــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــــم لــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عــــــاشق يم منتظرســـــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پـــــــه رضالـــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کـــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال يــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مــــــقصود په زړه کښي نشته
پرعــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یو ســــاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانو لـــــــــره لـــــــــږاشــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل يارو تـــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښــــــــه مي يارښـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محــــروم ستاله ديداره هــــــغه څوک دي
چي کافـــــــروي دی دښــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعــــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښې
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمـــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېتي ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

څــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کــــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت راباتـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيــاط[85]

---

[84] اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځـــــای دکـــوچ وبارهیڅ باورنشته
وداناتـــــــه ده ځـــــرګـندلکه رباط
زندګي کـــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــه شي دباد په شــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســــــره یې نـــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــه ځـــوکــړي انبساط

***

دعشق بارزمـــــــاپه شـــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تـــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــفوایښی
عاشق بند شــــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعـــــــــمل راته رقیب شوزمــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــاه پـــرتخت بالاده
وربې نه کـــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کـــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپوردعشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصــــــــال تینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــــــردیــــــــارمخت غلیظ
عروه الــــــــــوثقی رب بللی خپل قــــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبــــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــــقیران ږبردي ، پیري کاندي
زه بالــــــغ دښـــــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ږبرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــــان زمــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کـــــــوم دګلــو
که مي ولــــــــیدای دیـــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پــــــــــرګلستان بلبلان ګــــرزي
کله ښــــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطــــرکـــــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــلو رجـــوع کله شي وعشق ته
عـــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســـم کـــړی نبـــه قسمت ده
کافــــران به په عــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــدوباندي سپک باردطـــاعت ده
سبب داده پـــرمحــفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هـــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــمه ده واړه عشق ، وکـــړه انصاف
دزاهــــدوکفاف قــــوت ولایموت دي
پـــــه زیادت يې حکـــــم کبري داسراف
سرګـــــردان اهـــل دنیادي په طلب کښي
مــــوړبه نه شي مګرخــــاک شوشکم ناف
خــــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــادق يې له ګناه کـــــړه ځان حنیف
په تــــقواوعبادت کــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانـــــــومحبت دځــــــان عادت کړه
خـــــدای دي نه کاندي ګـــمراه دچاحریف
دجاهـــــــلو له صحبته بـــعید ګـــــرزه
په صحبت بــــــه دنیکانـــــــو شې لطیف

---

[89] ښايي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له ميانه واخله که دانايي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفيف
په ويل دمحققانو فهم وکړه
هرگفتن يي ترمرجان و در ظريف
هرکامل له خپله سوزه تصنيف کړی
ناقابل ده (ملاامير) کوي تصنيف

***

ماچي وخوړل ديار دلاس ترياق
راخخه ورک شو وخت دصبح واشراق
ستاله حبه ماسيوا شوه فراموشه
بيا په ياد ديار شيرين دهان بزاق[90]
سرگردان و پای دوان شوم په عالم کښي
دعشق آس مي خابک وليد تربراق
چي وصال مي ددلبر په کوخه وشو
داخلاص پر ميدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپيښه
بيامي وليد ځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهرصورت مشغول يم له عالمه
ذميمه شوله بدل په نيک اخلاق
(ملاامير) ده مدرس دعشق په علم
دهربيت ثواب دي[92] ډېر شي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دگلشن زما اشتياق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي يې
[93] عتاق: دمينځواومريانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قــــول په نفاق
په ژړا ســـــره زمـــــابــوتي کاني ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عـــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکـــــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
دتــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بــــرخي وهـــــرچاتــــه رسېږي
منتظرورتــــــه ولاړدي تــــــول عشــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــراسان ملک دعـــــراق

***

بې جذب الهي به څوک پیداکـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخــاشاک
هغه (مي)بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڼه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال دالیاووګذشته ووپـــــــــه داشان و
په درون کښې جوش خروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یې سینه وي غـــریب ګرزي ګریوان چاک
خپل نفس ورتــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یې کئ شیرین باغ ناک
بسکه(ملاامیره)ځـــه ویل دي ترخوله خېژي
فقیران دزمـــــــاني دي مبتلاځه ورته شاک

***

مــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شوي که خبریې
یومي لساني دویـــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــوروغی سالک
پـــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمریددي خپل شیخ بـــــولي پیرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پیرواصل
سست یقین که مـــــریدي دواصـــــل وکه

[96] دودوني = دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــه پاتـــــه معرا[97] شــي بي حــاصل
اول شـــــرط دمــریدی مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــروط پاته شي عاطل
پــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســـــتادپاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمـریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پـــــرځان لازم کـړه
تقواخـــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــوک بیان مي کـــړی پـه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شـــــوداشــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشـــــوه خـــــواروذلیل
ښایستې ددواړوکـــــونـــــوسرکوزي که
چي يې ولـــــیدزمــــــادیارحسن اصیل
پـــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
خـــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــمانومي خــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پـــــه طلب دخپل جـــانان یــم سرګردانه
پري بي نه ږدم که غــــرق شم پــــه رودنیل
سرومـــــال زمـــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــادق شه مــه کـړه تعطیل

[97] معرا: لوځ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـــتا ووصـــــل ته حیران ده زمــــا دل
شین تــــوتي د ګلســــتان ده زمـــا دل
له فلکــــــه سنګ رېزي را بانـــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــم پرا سمان ده زمــا دل[99]
خــــوب خندارا خــــه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پـــــرعـــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــوزی مــــهربانی ته نګران ده زمادل
غـــــم دعشق را خخه هېر کــــېږه نورغمونه
ستاله غـــــمه سرګــرد ان هم نالان ده زما دل
دظا هــــــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کــــــړی دي دهــــجرپــــه زندان یم
متنفرلــــــه اختلاط دانــــسان ده زمادل
ځـــــان ملبوس دبي ننګیه پــــه لباس کړه
(ملا امیره) له جـــــهان څخه ترسان ده زمادل

***

د ســــــاقي له برکته ملک ګلــــــزار وینم
پــــــرګلانـــــو دبلبلو چــــونهار وینم
زه بلبل ستاد ګلشن یــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــزان نشته ستا ګلشن همېش بهار وینم
هـــــرګلشن لـــــره خــزان شته له فلکه
په امـــــان زه ســـتا ګلشن له هراضرار وینم
عــــاشــــقان مي بلبلان دیـــاردباغ دي
ساکنان (مي) عـــاشقان زاغـــان فرار وینم

---

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورځپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــــاشـــــــقانووارپه واروینم
مــــومنانومــــــومني پــــه عشق پیداکړه
پـــــــه عقبايي لـــــــويه ګټه ددیداروینم
له دیـــــــدارڅخه مـــــحروم تول کافران دي
عـــــــشق يي نشته دوی مـــقهوره دقهاروینم
بـــــــه شیرین بیان دعـــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خــــــدای راکــــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــــه رحـــــم درحمان ده لـــــوی انعام
جــــــــماعت مي طـــــريقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــــه لــــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجـــــــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پـــــــه عقبابـــــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســــــــــــتغفاروایــــــــه په ژبه
شفاعت بـــــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تـــــوکل تـــــــقواهمېش پرځان لازم کــړه
دښمن بند کــــــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــــاه شــــه که داناییي
محکومي تـــــــه همېشه کـــــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاکـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشــــاه هـــــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــــــره ورځــــــــم بي پـــروبال یم
له دیدنه يي شــــــــرمېږم بي جـــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کـــم همته بدهــــنره بدخـــــــصال یم
بندګي دي قبلـــــوم پـــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کـــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانو سرګـــــــردان کـــړم په عالم کښي
ستادربارلـــــره درځـــــم بندپه جنجال یم
درقیب له هـــــــمراهۍ مي ســل توبي دي
نادیده یارمین کـــــړی پــــرشین خال یم
کیمیاګـــــــر(دي) دکیمیاپـــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــــاکیمیاپـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمـــــــاویارته
پـــــه طلـــــب یې دوصلت ودوصــال یم
حیرانېږمــــــه وځـــــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځـــــان وجــــهان شوبي کمال یم
زه منکـــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بــــــنده دذوالـــــجلال یم

***

په ظاهــــــــرغریب مــــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســــــــره خــوشبویه ترلونګ یم
لــــــوی اقلیم دمـــــومن زړه ده بي پایانه
وربي[100] نـــه کـــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښـــــکرددښـــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پــــــرپلنګ یم

---

[100] وربي = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړ د یار پــرتنګ یم
د یار تنګ مي جــــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تینګـــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مــوړ باندي ناست یو
پري بې نه ږدم که هــر څو په صورت څورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غــــواړي لار د غــه ده
که مي ټینګه کــــــړه د لارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوږ دین ترکل ادیانو
که عامـل د شریعت شــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سور لکه ســورګل یم
عاشقان دي واړه ســـــره ، نه چي زه رنګ یم
د وصـــــال طلب لازم پـــرمـــــاغریب ده
د هجران په اور دي سوی خـــــــواریتنګ یم
هـــــــمراهي د بې دینانـــــو په کارنــه ده
بـــــهتر داچي له بې دینو څخه پــرځنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جــمال شي
څوړند ســـــــربه همېشه لکــه متنګ[102] یــم
د سراج الملت والدین بنــــــه دبدبـــــه ده
(ملاامیر) دده دوعــــــاګـــوی نه د پرنګ یم

***

کباب کــــــــړی دئ زمـــــازړه اور د هجران
د غـــــــه اور هـــــــجران د یار غواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمند ته وایي (ظفراللغات) او کمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
دا ادب ده د عـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره سـل روح د ځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیا کښي یې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــود یې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظر د معشوق نیک شي
بیا یې ســـــپور کاندي د عشق پرآس دوان
دد نــــیانـــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کـــــړي د دنیا په ســـــود وزیان
کل هـــمت یې وي مصروف د یار په حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان د عشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) دریاشـــــه پـــــرسپین میدان

***

ستاله غـــــمه راتــــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــادلبرمـــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســــــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــــړی دئ کمین
بل اسباب د عـــــاشق نشته بې له عـــشقه
د عشق اوربــــه وســــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قــــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښې عاشق نه شي
حـــساب نـــــــه ده پــــــه رتبه دکاملین
دخامــــــانو خامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــــه ژاړي دی بـــــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــــغه پـــــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه یې وي سپین

***

پــــــه تناب دزلــــــفوبند یـــــم دجانان
نــــه خلاصېږم که ښند مـــــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لــــه رقیبه غــــــمازنه شي
پــــــرځـــــان وینمه پیره دتـــورزلفان
شش طـــــــرفه فیوضات دجـــــانان اوري
خـــــــالي نه ده هیڅ آفــــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غــــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګــــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نــــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حــــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشـــــــحالي دنیک عـــــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بــــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضــــــادي طلبګارزه خــــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروخلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) ده ګناهـــــکار غـــــواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکـــئ[105] زمـــــــادژوندون
بيا عاشق يې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزيم سرګـــــــــردان په جګر خون
نه پوهېږم زمــــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي يو غـــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خندا شوه ستاله حبه
پـــــــه کارنـــــــه دي ددنياډېرنعمتون
نــــــورغـــــمونه راځخه هېردیارغموکړه
يارنيولی دئ له مـــــخ ســـــل حجابون
محــــــرمات شبهناک شــــــوه سل حجابه
له مذکـــــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصيب دعـــــــاشقانـــــــوعجزونيازده
ديارحب دعـــــــاشقانـــــــوده ژوندون
تل مشغول ديارپـــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغــــــــــوندي ساکـن اوربي مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملااميره) تالـــــــه اوردعـــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانــــوقاتلان
بې تقصيره ځني يـــــــوسي دل وجـــــــان
په عالم کښې سرګـــــــردان ګرزي ګريان وي
بيا يې قــــــوت وي دزړه وينه دخپل ځـــــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــون دیار پـــــه مینه
همېشه یې او ښـــــکي ځي تـــر دوه چشمان
بې غمي شي پــــــر حــــــرامه په دنیا کښې
د فـــــراق او ښکو تر ځـــــــان وګـــــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېر شي بې دلـــــــبره
سرو مـــــــال کـــــــړي صدقه تر خپل جانان
پـــــه کــــــوځه دیارو لاړ بې نام و ننګ وي
مـــــــرتبه یې وي بلنده تـــــــــر اســـمان
پـــــه اول کښې محبت بیا ګـــــــمنامي ده
(ملا امیره) ګــــمنام شـــــــه که یې پوهان

***

له هــــــــجرانه همېش ژار م پـــــــــه نارو
د یار دید پر مـــــــــــاشیرین ، تـــــرقند مسرو
د رقیب پـــــــــه محبوسۍ بـــــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یــــــــــم د خپل یار پـــــــه زولنو
چي یې تـــــــوري زلفي بیا پـــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســــــــوزان په اند ښنو
رقیبان یې راتـــــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــــــه تکـــــــړو[106] پــــه سنګ رېزو
بــــــــــــدبختي د رقیب داوه لــــــــه اوله
چي یې ذات دده پیدا کـــــــــــړلــــــــه اورو
بیا یې وکـــــــــړ تکبر پـــــــــــه سجده کښې
پــه کار نـــــــــه شـــــــــو عبادت دډېر کلو
رقیبان مي د ښــــــــــمنان د پاک ایـــــمان دي
(ملا امیر محمده) ځـــــــــغله پـــــــــه ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي ددیـــــــــدن لکه بلبل یـــــــــــم
خوبه ګـــــــــرزمه محرومـــــــــــه له کتو
یاره جــــــــوره شکوفه پــــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــــدایي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــــوځله وصــــــــال کاندي نن پېرزو
عـــــــــاشقان دي شهـــــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــــردان دي پرزمین پرلــــــــویو غرو
ربه روی ســــــــتاددوستانـــــــــــومي دروړی
عـــــــــاشقان کـــــــړه منورپـــــــه انوارو
ستاد عـــــــــــفو مقام پټ له هــــــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــــفوغـــــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــــاپه زړه یاردعــــــشق اورولګـــــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــــــم یې نورولګاوو
خـــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږڅه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شـــورو لګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاو حــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پیره په رقیب اورو لګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورو لګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو د خپل رب ثناګويي کوو
محکمه پر خپل دین شوو باد شاه ته دوعاګويي کوو
راغـــلي اروسان دي دوی ومورږ ته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــړو مورږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زمورږ باد شــاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مــورږ پر دوی شمشیربازي کوو
پر خلافت د چــاریاردي محکم زمورږ باد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پر دوی مورږ غالبي کوو
بد بخته کافـــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي د قرآن مورږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زمـورږ جنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســـــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي مورږ دوی ته کارسازي کوو

---

[109] د امیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به یې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پر درقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. د غه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي ددین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دین موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــریوسف ډېرښایسته زمـــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــزشمس و قــــمرو
غلبه دنـــــوریې تېره تـــــــهـــــرچاوه
په خـــــــوبانوکښي څرګندلکه زیړلـــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته راښکاره شوه
نه یې مـــــــثل پــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــومنانومې نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بــــه سـربلندوي
تورزاغـــــان له دې مېوې څخه کـــورکړو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښي نه کړي
غــــــافلان لـــــه خپله دینه ګاووخــرو
دطاعـــــت بارچې باباآدم پــــــه شـــاکړ
مــــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارد پـــدرو
مـــــــــومني ده نیکنامي دعـــــقباګټه
مــــومنانوتېنګه کـــــــــړه که مې ضررو
دنبي پــــــــردین ثابت شــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کــــوته په دولت[113] ډکــه
بیغــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پــــــرخپل کــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګــــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــقوا تیغ پـــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســـــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجـــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجـــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تېغ یې غـــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تــــــرځـــان وګریوان که
دصادق عـــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

[111] نسه = نیسه
[112] داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.
[113] دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.
[114] کي = کړي
[115] که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خــــراب دمــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که دانایې پـــــــرخپل سرنیسه لاســــونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډیرعـــــالمان که
ناصحــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بـــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــده یې له خــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســـــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمواوازونه
یارزمـــــــابي وفا پـــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــــه ژړاپسي مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــــارونه
دلبري دلـــــــجويي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــــړي دغم له بارونه
مــــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلـــــــوي سودايي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظر شـــــــــوخنجر پـــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــــابن وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــــــدیق ستارفیق ترهـــــــمه وشفیق
یارغـــــــاردســــــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولـــــــو خـــــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــــتري مهـــــــــتري پـــــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــق ترفــــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکــــــــــــردارترجمله حجابونه

---

116 دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شیږداغـــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخـــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــــورتـــــه که دوادديدن ورکـــړي
زمـــــادواده پرهېزي وکـــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــلام دیاریــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــلام پربېکاري وکـــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړاپارخـــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غـــــمجن یم
نن زمـــــــاپرغمګیني وکـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښې
ته مـــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــه سپینه ډېره تل ژړاکــــــړي
راشه زمــــــاپرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عــــــاشقان پــــــه قتلـــوي دايې هنرده
چي په برخه يې خــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه ســـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکــــره
ســــــــړی نه ده پــــــــه مثال دګاوخــــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــــه اوربي ســــــوی پــه کلونو
چي وصـــــــــال را بانــدي راغی نن اختره ده
غـــــــلامي مي په اخـــــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامــــــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته د مــــــــخدوم فیض رسېږي
هیڅ شک نشته د رســــــــــول د خولي خبره ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــوسېږي
ځني پاتـــــــــه نام وننګ وســـــيم وزره ده
صادقان د يار پـــــــــه مينه هــــــغه ځوک دي
چي پــــــــه لاس (يې) همېشه دعشق دفتره ده
عـــــامــــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــــــم پيغمبره ده
عـــــاشقان ترسرو مـــــــال ويارته تېردي
چي ليدلی يې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
د يار ميني تور کـــــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جــــــــــوړه کړي پرخپل سره ده
ګــــمنامي لــــــــويه رتبه ده (ملا اميــره)[117]
اختلاط د زمـــــــــاني ډېر شــــــــوروشره ده

***

که وصال د اشنای غــــــــــــواړي روځ دغه ده
بيا خه نه شي د مـــــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پـــــــرخپل مرکب يې
له مـــــــــــرکبه که شيوه شوي توره شپه ده
په تياره کښي ځــــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لــــــــوی مثال د ئ نيکي واخله لاربنکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــمبختان مي غـــــــافلان د یار له ذکره
لـــــــــغزیده وي و خپل نفس تــه مسخره ده
پــــــــرهـــــــمت د زاهــــــد انو آفرین شه
نفس شیطان یې پـــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصیب کړې
چي همېش زمورېږه خــــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کړې وعده ده
له دي خپلي بـــــــــد بختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هـــــــــرچـــــا مي توره شپه ده
هـــــــــرعـــــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي دریاشي ډ کـــــې[119] ســــــــینه ده

***

هغه څوک چي صاد قــــــــان وي ستا په مینه
محبت بــــې[120] هـــــمېشه پــــــرخپل یاروینه
اول حـــــــــال د سالک دادئ اې دروېـــــــشه
چي پــــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب یې هلته ظـــــــاهــــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حــــــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حــــــــــال فنافی الله بــــــــولي طالبه
بې له یاره مــــــــاســـــــــوا کل ترک وهینه

[118] بي کي = به يې کړي
[119] ډکي = ډکه يې
[120] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــوک وينه
هــــــرچي لارد شــريعت يې وي پرې ايښي
رهــــــبردده شيطان اورتــــي[121] شكـــوينه
كه باوردي پــــــه آيات و حــــديث كېږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت كښي ډېره وينه
هــــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مـــــخ به آخرت لـره ورځينه
خــــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت كړې
چي مــــــقام د مـــوحدۍ مي روزي شينه
(ملاامير) غــــــريب صادق كړې ستا په مينه
امان راكــــــــړې په توحيد كښي له لعينه

***

ستاد هجران په اورو سـوی ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي د استاله لاســـه دوايي غوارمه
دوامي وصل د جانـــــــان گنج نوري غوارمه
زه خوار مسكين يـم بي تسكين زه دلجويي غوارمه
ستاد محبت پــــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو كــــــونويم ببغم روشندلي غوارمه
له پخته گانـو مي حساب كړې گمنامي غوارمه
سيرو سلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستا مـــهرباني غوارمه
زمــــــامشرب د نقشبند پيرمجددي غوارمه

---

121 اورتي = اورته يي
122 دي غزل ته پرسركښلي دي: مناجات فقيرملاامير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه سوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تو سوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غلامي غواړمه

***

په خوبانوکښي کلانه راشه راشه
زمادزړه محبه گرانه راشه راشه
پیروي دي قبلوم پردووچشمانو
ته یې نورزمادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره ترسبحانه راشه راشه[124]
(دا)ستانورده وسیله زماووصال ته
ته همېش پرخپل رب گرانه راشه راشه
محبت دیارافضل تردوه جهانه
ته یې زمادزړه ارمانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف ترکل عالم یې
باطن نورظاهرانسانه راشه راشه
ستاامت همېشه فخرپه تاکاندي
ته سرداریږ دنبیانه راشه راشه
ډېردي قدرهم حرمت پرخپل خالق ده
کامل میره دخوبانه راشه راشه
کمینه امتي ستایم پاک رسوله
زه (امیرمحمد) ستادغلامانه راشه راشه

[123] زي = زه یې
[124] دغه بیت دريږ ځپي زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســـــرسري نه ده چي له سره دي بد رشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه ښخه بد رشي
بيان دعشق كـــــومه وسالک ته يې ښيمه
مشتق لــه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګياه
ذات دګياه ورک شي عشقيه مي پــراظهرشي
مثال دمومن داده كه انصاف لـــري منصفه
كه عشق باندي غالب شي ترګياه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده كړه اې سالكه
يومي رحـــماني بل شيطاني كه دي باورشي
شيطاني هغه تـه وايي چي نقصان دشريعت وي
ناري تجلې ويني پـــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شـــوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دووګــران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالـــم به ترتېربړي هغه ځوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوكــــــړم بيانونه
محناج زه دوعــــايم كه پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاكـــړې په دنيا پسي روان دي
بيدارشئ مومنانــــــولوی سفرلرئ په مخه
نكيرمنكربه درشي سـوال جواب يې په ايمان دي
كامل كه دي ايـــمان وهيڅ دي وېره خطرنشته

125 عشق پيچان يورازګياه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) وریپدا کــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــــون مېوې څخه پرده
زاغـــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شـــــــوله وریپښنه په خلقت کښي
پـــــــه اول کښي مي ابیات مــــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګــــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســــرومال قـــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیارجــــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پــــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عــــــاقبت به شي فنادمـــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمــــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پـــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــرګلــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقيبان پـــــــه نصيحت مـــــــاخندوي
زه حيران يــــــم چي ژړاكــــــړم كه خنداكړم
نه پـــــوهېږم چي يارزمـــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــــرخندازمـــــــــاژړايــــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــاى چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجــــــرت يار دركــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره كوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــــه نيک وبدښكاره شي
دانايــــــــان مي نيک پـــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاكـــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملااميره) خداى رحـــــــمان ده رحم كوي

***

عــــــــاشقان دي بيماران پـــــه زړه زخمي
دديدن زكات غـــــــــــواړي پـــه مسكيني
هيڅ حـــــــاجت يي ددنيا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه كاريي وي جنت غــــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم كـــــــــړى ښــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هــــــــرعـــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مــــــــرغـــه لارنه لري
دګلانــــــــوسيل بي بـــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــوى بــــــهارده كاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لــــــــوى بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❋❋❋❋

❋❋

❋

❋

❋

❋

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library